

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Bjelovar

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA KOD TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U
VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE NA
PODRUČJU BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Bjelovar, travanj 2015.

SADRŽAJ

stranica

I.	PREDMET REVIZIJE	2
II.	CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	4
III.	METODE I POSTUPCI REVIZIJE	4
IV.	SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA	5
V.	NALAZ	17
VI.	OCJENA UČINKOVITOSTI SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA	25

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

Područni ured Bjelovar

KLASA: 041-01/14-10/59

URBROJ: 613-09-15-25

Bjelovar, 2. travnja 2015.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI
SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA KOD TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U
VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE NA
PODRUČJU BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti sprječavanja i otkrivanja prijevара kod trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Bjelovarsko-bilogorske županije.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 3. studenog 2014. do 2. travnja 2015.

I. PREDMET REVIZIJE

Prijevarena se obično karakterizira kao obmana, varanje, skrivanje, tajenje ili kršenje povjerenja, s ciljem pribavljanja koristi ili stjecanja neke neopravdane ili nepoštene prednosti. To je u većini slučajeva protupravna radnja, gdje jedna strana namjerno obmanjuje drugu pogrešnim predstavljanjem. Najčešći oblici prijevare su: zlouporaba odnosno otuđivanje imovine, prijevarena u financijskom izvještavanju, nezakonito stvaranje troškova i obveza za društvo i korupcija (osobito u postupcima nabave i prodaje).

Najbolja praksa podrazumijeva sprječavanje, otkrivanje i odgovarajući odgovor na prijevare. Postiže se uspostavljanjem standarda i omogućivanjem prepoznavanja i izvješćivanja o prijevarama, razvijanjem alata koji sprječavaju i otkrivaju prijevare i odgovarajućim odgovorom na sumnje o prijevarama.

Sprječavanje prijevare je troškovno najdjelotvorniji način njezine kontrole i smanjuje vjerojatnost njezina pojavljivanja. Podrazumijeva donošenje općih akata i uspostavu standarda kako bi se smanjila mogućnost prijevare, povećanje svjesnosti rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevare kao i njihovu obvezu da izvijeste o sumnji na prijevare te prepoznavanje rizika i uspostavljanje prikladnih unutarnjih kontrola, kao odgovor rukovoditelja na rizike prijevare. Sprječavanje treba biti podržano odgovarajućim mehanizmima otkrivanja, kako bi eventualne prijevare bile otkrivene što je moguće ranije i kako bi bile poduzete odgovarajuće aktivnosti. Primjena sustava otkrivanja prijevare ima učinak odvraćanja i jamči da će pokušaji prijevare biti brzo i pouzdano otkriveni. Ako mogući počinitelji prijevare znaju da će biti otkriveni, manja je vjerojatnost da će pokušati prijevare. Sustav otkrivanja podrazumijeva analitičke i druge postupke za razotkrivanje nepravilnosti te izvješćivanje o sumnji na prijevare.

Prijevare u javnom sektoru mogu imati za posljedicu financijske gubitke i uništavanje ugleda, mogu nepovoljno utjecati na moral zaposlenika i narušiti povjerenje javnosti u isporuku javnih usluga. Zbog toga rukovoditelji moraju osigurati djelotvorno i učinkovito sustav upravljanja javnim sredstvima i spriječiti da se prijevare pojave u njihovom području odgovornosti.

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije posluje 40 trgovačkih društava koja su osnovale jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno trgovačka društva i ustanove čiji su osnivači jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Od toga 16 društava obavlja komunalne djelatnosti, a 24 društva obavlja druge djelatnosti (opskrba vodom, opskrba plinom, organizacija sajmovi i izložbi, usluge privlačenja investicija i sredstava fondova Europske unije, promicanje regionalnog i lokalnog razvoja, poslovna savjetovanja i usluge, upravljanje zgradama, upravljanje sportskim objektima, knjigovodstvene usluge, emitiranje radijskog programa, ugostiteljstvo, te djelatnosti prerade drva).

Predmet revizije učinkovitosti su politike i postupci za sprječavanje i otkrivanje prijevare te aktivnosti koje društva poduzimaju kako bi spriječila i otkrila prijevare. Revizijom je obuhvaćeno šest trgovačkih društava: Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica, Šandroprom d.o.o., Šandrovac, Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o., Bjelovar i Krugoval 93,1 MHZ Garešnica d.o.o., Garešnica. Navedena trgovačka društva su odabrana prema kriteriju materijalne značajnosti ili su odabrana jer je njihovo poslovanje značajno za lokalnu jedinicu koja ih je osnovala. U proteklim godinama u navedenim društvima nije obavljena revizija s ciljem utvrđivanja aktivnosti društava u sprječavanju i otkrivanju prijevare.

Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar je osnovano na temelju Izjave o osnivanju u lipnju 1997. U svrhu usklađenja djelatnosti s odredbama Zakona o vodama (Narodne novine 153/09, 63/11, 130/11, 56/13) je u prosincu 2013. provedena podjela društva. Temeljni kapital nakon podjele iznosi 26.385.300,00 kn, a jedini osnivač je Grad Bjelovar. Obavlja djelatnost održavanje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, tržnice na malo, održavanje groblja i krematorija, obavljanje pogrebnih poslova, graditeljstvo (izgradnja grobnica i slično) te kupnja i prodaja robe. Tijela upravljanja su Skupština (tri člana), Nadzorni odbor i Uprava (tri člana). Društvo ima 126 zaposlenika, od čega 37 zaposlenika u zajedničkim službama te tri člana Uprave rade na pola radnog vremena.

Društvo Darkom d.o.o., Daruvar je osnovano u prosincu 1997. na temelju Društvenog ugovora o preoblikovanju javnog komunalnog poduzeća u društvo s ograničenom odgovornošću. Početkom 2014. je osnovalo novo trgovačko društvo u svrhu usklađenja djelatnosti s odredbama Zakona o vodama (odvojilo je djelatnost javne vodoopskrbe i javne odvodnje od drugih komunalnih djelatnosti). Temeljni kapital iznosi 15.555.200,00 kn. Osnivači su Grad Daruvar u visini 84,0 %, Općina Sirač u visini 8,0 %, Općina Đulovac u visini 3,5 %, Općina Končanica u visini 2,5% te Općina Dežanovac u visini 2,0 %. Obavlja, između ostalog, djelatnost opskrbe plinom, održavanje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, održavanje javnih površina, održavanje nerazvrstanih cesta, održavanje groblja i pogrebne poslove. Tijela upravljanja su Skupština, Nadzorni odbor i direktor. Društvo ima 77 zaposlenika.

Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica je osnovano na temelju Društvenog ugovora u lipnju 2000. U ožujku 2014. je u svrhu usklađenja djelatnosti s odredbama Zakona o vodama provedena podjela društva. Temeljni kapital nakon podjele iznosi 1.504.600,00 kn. Osnivači su Grad Garešnica u visini 62,7 %, Općina Hercegovac u visini 15,7 %, Općina Berek u visini 12,4 % te Općina Velika Trnovitica u visini 9,2 %. Obavlja, između ostalog, djelatnost opskrbe plinom, održavanje čistoće, održavanje javnih površina, održavanje nerazvrstanih cesta te tržnice na malo. Tijela upravljanja su Skupština, Nadzorni odbor i direktor. Društvo ima 46 zaposlenika.

Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac je osnovano na temelju Izjave o osnivanju u veljači 2002. Temeljni kapital je upisan u iznosu 392.000,00 kn i nije se mijenjao od osnivanja, a jedini osnivač je Općina Šandrovac. Obavlja komunalnu djelatnost. Tijela upravljanja su Skupština (jedan član), Nadzorni odbor (tri člana) i direktor. Društvo ima 12 zaposlenika, od čega troje na određeno vrijeme.

Društvo Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o., Bjelovar je osnovano u studenome 2002. na temelju Izjave o osnivanju. Temeljni kapital iznosi 24.000,00 kn, a jedini osnivač je Grad Bjelovar. Obavlja djelatnost promicanje regionalnog i lokalnog razvoja (organizaciju i upravljanje slobodnom i poslovnim zonama, organizaciju stručnih seminara, konzultantske usluge, druge usluge). Tijela upravljanja su Skupština (tri člana) i direktor. Društvo je koncem rujna 2014. imalo pet zaposlenika, a od početka 2015. nema zaposlenih.

Društvo Krugoval 93,1 MHZ Garešnica d.o.o., Garešnica je osnovano u kolovozu 1996. na temelju Ugovora o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću. Temeljni kapital iznosi 20.000,00 kn. Osnivači su Grad Garešnica u visini 25,0 %, Dječji vrtić Maslačak, Garešnica u visini 19,0 %, Hrvatska knjižnica i čitaonica Đuro Sudeta, Garešnica u visini 19,0 %, Općina Hercegovac u visini 15,5 %, Općina Berek u visini 12,5 % te Općina Velika Trnovitica u visini 9,0 %. Obavlja radijsku djelatnost. Tijela upravljanja su Skupština i direktor. Društvo ima šest zaposlenika.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi jesu li društva uspostavila prikladne politike, procedure i kontrole kako bi spriječila prijevare
- utvrditi poduzimaju li potrebne aktivnosti kako bi povećala svjesnost rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevara
- ocijeniti djelotvornost sustava unutarnjih kontrola s obzirom na rizike prijevara
- utvrditi koje su postupke društva uspostavila kako bi što prije otkrila prijevare.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: politike i postupci za sprječavanje prijevara, odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevara, sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara te analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevara.

Revizijskim postupcima je obuhvaćeno poslovanje za 2014. Ovisno o ocjeni rizika, za pojedina područja revizije su obuhvaćena i ranija razdoblja.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

Pri odabiru revizijskog pristupa, kako bi se pribavili mjerodavni revizijski dokazi i odgovorilo na ciljeve revizije primijenjene su različite metode i postupci prikupljanja revizijskih dokaza. Trgovačkim društvima su poslani upitnici u vezi politika i postupaka za sprječavanje prijevara, odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevara, sustava unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara te analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevara. Provjeravani su dokazi za pojedine tvrdnje iz pribavljenih odgovora. Proučeni su i analizirani zakoni, propisi i drugi akti te dokumentacija i informacije o poslovanju trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom, stručni članci, strategije i drugo.

Provjereno je jesu li društva uspostavila politike i postupke za sprječavanje prijevara te jesu li rukovoditelji i drugi zaposlenici upoznati s odgovornostima u pogledu sprječavanja prijevara. Nadalje, provjereno je uspostavljanje djelotvornog sustava unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara te odgovarajućih analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevara. Obavljena su izravna dokazna ispitivanja s obzirom na područja podložna prijevarama (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, nabava roba, radova i usluga, postupci zapošljavanja i unapređivanja, potraživanja). Utvrđena je organizacijska struktura društava te broj zaposlenih u društvima. Obavljeni su razgovori s direktorima, rukovoditeljima i drugim zaposlenicima te su pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima.

Okosnicu revizije su činila sljedeća pitanja:

- Jesu li uspostavljene politike i postupci za sprječavanje prijevara?
- Jesu li rukovoditelji i drugi zaposlenici upoznati sa svojim odgovornostima u pogledu sprječavanja prijevara?
- Je li uspostavljen djelotvoran sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara?
- Jesu li uspostavljeni odgovarajući analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevara?

IV. SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA

Politike i postupci za sprječavanje prijevara

Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar je Etičkim kodeksom, Pravilnikom o radu i Poslovnim politikama utvrdilo etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama. Aktom (Procjena rizika korupcije) su utvrđena radna mjesta na kojima postoji povećani rizik od korupcije i eventualnih prijevara u svakodnevnom radu. Davanje i primanje poklona te ugošćavanje je uređeno Pravilnikom o dodjeli donacija i Pravilnikom o radu. Korištenje sredstava isključivo za poslovne svrhe je uređeno Etičkim kodeksom, Pravilnikom o radu, Pravilnikom o korištenju službenih mobilnih telefona, Pravilnikom o osobnim zaštitnim sredstvima i opremi te Naputkom o postupanju s imovinom izvan radnog vremena. Zaposlenici imaju pristup imovini izvan radnog vremena, a navedenim općim aktima je utvrđen način i pravo korištenja imovine izvan radnog vremena. Društvo je smješteno na više lokacija. Fizičku kontrolu imovine obavlja vratarska služba društva (dnevna zaštita upravne zgrade), dežurni zaposlenici (odlagalište otpada Doline) i zaštitarska služba na temelju zaključenog ugovora (noćna zaštita upravne zgrade). Neki dislocirani objekti su opremljeni sustavom video nadzora i alarmnim sustavom, a neki žičanom ogradom (groblja). Postupci donošenja odluka su uređeni Izjavom o osnivanju, Internim aktom nabave te poslovnica o radu tijela (Poslovnik o radu Skupštine, Poslovnik o radu Nadzornog odbora i Poslovnik o radu Uprave). Donošenje odluka je potkrijepljeno točnom i potpunom dokumentacijom (zapisnici Skupštine, Uprave i Nadzornog odbora, zapisnici povjerenstava, radni materijali), odnosno donošenje odluka je obavljeno transparentno i u skladu s donesenim poslovnica o radu, a odluke su evidentirane (urudžbeni brojevi, evidencija odluka). Društvo je na svojim mrežnim stranicama objavilo osnovne informacije i podatke o djelatnostima, zakone i druge propise vezane uz djelatnost, odluke vezane uz korisnike usluga, dane donacije, informacije o postupcima javne nabave, Plan nabave i Registar ugovora o javnoj nabavi odnosno okvirnih sporazuma, a nije objavilo Interni akt nabave, godišnje planove poslovanja, izvještaje o radu, financijska izvješća, poslovnice o radu tijela upravljanja te zapisnike i zaključke sa službenih sjednica i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, a koje je potrebno objaviti prema odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama (Narodne novine 25/13).

Društvo Darkom d.o.o., Daruvar je donijelo nekoliko dokumenata u kojima su navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama (Kodeks ponašanja zaposlenika, Kolektivni ugovor, Pravilnik o radu). Zaposlenici su upoznati s navedenim aktima. Primanje poklona je uređeno Kolektivnim ugovorom, a poslovni partneri se ugošćavaju unutar poslovne zgrade u restoranu u kojem se svakodnevno osigurava topli obrok za zaposlenike. Korištenje sredstava isključivo za poslovne svrhe je uređeno Pravilnikom o radu i Kolektivnim ugovorom te pojedinačnim odlukama direktora (Odluka o korištenju mobitela i određivanju tarifa za djelatnike, Odluka o zaduženju radnika motornim i priključnim vozilima i strojevima). Službeni automobili se koriste samo za radnog vremena. Zbog prirode posla zaposlenici imaju pristup imovini izvan radnog vremena u slučajevima hitnih intervencija i po nalogu rukovoditelja. Sav poslovni prostor je pod video nadzorom. Poslovne zgrade i ekonomsko dvorište su ograđeni žičanom ogradom, a vratarsko-portirarska služba radi u tri smjene, osigurava ulaz te vodi evidenciju ulaska i izlaska u poslovni prostor društva. Kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti postupci donošenja odluka su uređeni Društvenim ugovorom, Poslovnikom o radu Nadzornog odbora, Pravilnikom o radu, Kolektivnim ugovorom te Pravilnikom o bagatelnoj nabavi roba, radova i usluga.

Donošenje odluka je potkrijepljeno točnom i potpunom dokumentacijom (zapisnici Skupštine i Nadzornog odbora, zapisnici povjerenstava, razna izvješća o poslovanju, izvodi iz poslovnih knjiga i analitičkih evidencija). Odluke se donose transparentno i u skladu s unaprijed određenim procedurama, te se slijedom njihova nastanka evidentiraju u urudžbeni zapisnik i arhiviraju prema pravilima uredskog poslovanja. Odluke od važnosti za zaposlenike se objavljuju i na oglasnoj ploči. Putem svoje mrežne stranice društvo omogućava korisnicima usluga i poslovnim partnerima pristup na razne informacije, između ostalog, imena i prezimena te e-kontakt s rukovodećim osobama, cjenike usluga, odluke i obavijesti iz tekućeg poslovanja, obavijesti o raspisanim natječajima, informacije vezane uz javne nabave. Društvo na mrežnim stranicama nije objavilo zakone i druge propise koji se odnose na djelatnost, opće akte, informacije o unutarnjem ustrojstvu, godišnje planove poslovanja, izvješća o poslovanju i ostvarenim godišnjim rezultatima poslovanja, financijske izvještaje te zapisnike i zaključke sa sjednica Skupštine i Nadzornog odbora, a koje je potrebno objaviti prema odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama.

Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica je donijelo Etički kodeks u kojem su navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama. Navedeno je djelomično uređeno i Pravilnikom o radu. Korištenje sredstava isključivo u poslovne svrhe je uređeno Pravilnikom o radu i Odlukom o korištenju mobilnih telefona. Zaposlenici imaju pristup imovini izvan radnog vremena u manjem opsegu, odnosno pristup imaju dežurni zaposlenici koji po pozivu hitnih intervencija rade na otklanjanju kvarova na komunalnoj infrastrukturi. Postupci donošenja odluka su uređeni Društvenim ugovorom, Pravilnikom o radu i Odlukom o provedbi postupka javne nabave bagatelne vrijednosti. Odluke su donesene na temelju potpune dokumentacije (zapisnici Skupštine i Nadzornog odbora, zapisnici povjerenstava, radni materijali) te su evidentirane (urudžbeni zapisnik). Davanje i primanje poklona te ugošćavanje nije uređeno. Društvo je na svojim mrežnim stranicama objavilo osnovne informacije i podatke o djelatnostima, a nije objavilo odluku o provedbi postupaka javne nabave bagatelne vrijednosti, Etički kodeks, godišnje planove poslovanja, izvještaje o radu, financijska izvješća, poslovnicke o radu Skupštine, Nadzornog odbora i Uprave te zapisnike i zaključke sa službenih sjednica i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, a koje je potrebno objaviti prema odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama.

Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac je donijelo Etički kodeks i Pravilnik o radu u kojima su navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama. Navedenim aktima je također uređeno davanje i primanje poklona te ugošćavanje, kao i korištenje imovine društva isključivo u poslovne svrhe. Zaposlenici su obvezni koristiti imovinu prema njihovoj gospodarskoj namjeni, tehničkim uputama i propisima. Zaposlenicima je zabranjeno koristiti imovinu za obavljanje privatnih poslova i za osobnu korist. Pristup imovini izvan radnog vremena je dozvoljen dežurnim zaposlenicima u slučaju više sile, odnosno u izvanrednim i drugim opravdanim situacijama po nalogu direktorice. Korištenje računala i računalnih programa je uređeno Pravilnikom o sigurnosti informacijskog sustava. Za službeni automobil, teretna vozila i radne strojeve se vode putni radni listovi i evidencije potrošnje goriva. U cilju zaštite imovine, vozila su izvan radnog vremena zaključana, priključni strojevi i oprema se čuvaju u garaži, a dokumentacija društva se čuva u zaključanim poslovnim prostorijama. Postupci donošenja odluka su uređeni Izjavom o osnivanju društva, Pravilnikom o radu, Pravilnikom o nabavi roba, radova i usluga bagatelne vrijednosti te poslovnica o radu tijela (Poslovnik o radu Skupštine, Poslovnik o radu Nadzornog odbora i Poslovnik o radu Uprave). Odluke su donesene na temelju potpune dokumentacije (zapisnici Skupštine, Nadzornog odbora i Uprave, radni materijali), ali nisu evidentirane.

Ustrojena je evidencija odluka donesenih na temelju zapisnika sa sjednica Skupštine i Nadzornog odbora za 2013. i 2014., ali nisu urudžbirane jer društvo ne vodi urudžbene zapisnike kao osnovnu evidenciju uredskog poslovanja, s datumom nastanka odluka. Društvo je mrežnoj stranici Općine Šandrovac objavilo osnovne informacije i podatke o društvu, Etički kodeks i Antikorupcijski akcijski plan suzbijanja korupcije, informacije o javnoj nabavi, godišnje planove, izvještaje o radu i financijska izvješća, ali nije objavilo poslovnike o radu Skupštine, Nadzornog odbora i Uprave te zapisnike i zaključke sa službenih sjednica i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, a koje je potrebno objaviti prema odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama.

Društvo Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o., Bjelovar je 2005. dobilo certifikat Sustav za upravljanje kvalitetom (ISO 9001: 2000) za organizaciju i upravljanje slobodnim i poslovnim zonama, organizaciju poslovanja poduzetnika u slobodnim zonama, pružanje savjetodavnih usluga, organiziranje i izvođenje seminara za korisnike Inkubatora i vanjskih korisnika. Navedeni certifikat recertificiran je u kolovozu 2008. Navedenim certifikatom, odnosno Poslovníkom kvalitete PK 9001 su utvrđene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama. Korištenje imovine društva isključivo u poslovne svrhe je uređeno Odlukom o kućnom redu te ugovorima o radu u kojima je navedena obveza zaposlenika čuvanja imovine kao i nadoknada štete u slučaju namjerne ili krajnje nepažnje zaposlenika. Korištenje službenih mobitela i službenog automobila je uređeno Odlukom o korištenju službenih mobitela i Odlukom o korištenju službenog automobila. Za službeni automobil se vode putni radni listovi i evidencije potrošnje goriva. Poslovni prostori u kojima se nalazi dokumentacija su izvan radnog vremena zaključani. Zaposlenici imaju pristup poslovnim prostorima izvan radnog vremena, ali ga ne koriste. Postupci donošenja odluka su uređeni Izjavom o osnivanju društva, Odlukom o načinu vođenja urudžbenog zapisnika te Poslovníkom kvalitete PK 9001. Odluke su donesene na temelju potpune dokumentacije (zapisnici Skupštine, zapisi kvalitete i popunjeni obrasci prema Poslovníku kvalitete PK 9001, radni materijali) te su evidentirane (urudžbeni zapisnik). Društvo je na svojim mrežnim stranicama objavilo osnovne informacije i podatke o društvu, informacije o projektima i javnim pozivima, raspisanim natječajima i zaključenim ugovorima, ali nije objavilo godišnje planove, financijska izvješća, izvještaje o radu, poslovnik o radu Skupštine te zapisnike i zaključke sa službenih sjednica i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, a koje je potrebno objaviti prema odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama. Prema pisanoj izjavi direktorice od 7. siječnja 2015., financijski plan za 2015. nije donesen jer će društvo s vremenom prestati obavljati svoje poslovne aktivnosti. Na lokaciji društva je koncem prosinca 2014. osnovano novo trgovačko društvo Tehnološki park Bjelovar d.o.o., Bjelovar. Odluka o prestanku poslovanja društva Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. u vrijeme obavljanja revizije nije donesena.

Društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o., Garešnica je donijelo Etički kodeks u kojem su navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama. Davanje i primanje poklona te ugošćavanje nije uređeno. Korištenje imovine društva isključivo u poslovne svrhe je djelomično uređeno, odnosno korištenje službenih mobitela je uređeno Odlukom o korištenju službenih mobitela, a za službeni automobil se vode putni radni listovi i evidencije potrošnje goriva. Društvo nema opći akt o korištenju druge imovine društva isključivo u poslovne svrhe (informatička i radijska oprema) te pristupu imovini izvan radnog vremena. Društvo bez naknade koristi poslovne prostore u vlasništvu osnivača (Grada Garešnice) i knjigovodstvene usluge osnivača.

S osnivačem nije zaključen ugovor kojim bi se utvrdilo pravo korištenja poslovnih prostora te obveze i odgovornosti u vođenju knjigovodstvenih poslova. S obzirom na specifičnost posla (emitiranje radijskog programa tijekom 24 sata), zaposlenici imaju pristup imovini i izvan radnog vremena. Postupci donošenja odluka djelomično su uređeni Ugovorom o osnivanju društva, a nema drugih općih akata kojima bi bili jasnije uređeni postupci donošenja odluka iz nadležnosti Skupštine i direktora. Odluke su donesene na temelju potpune dokumentacije (zapisnici Skupštine, radni materijali), ali nisu evidentirane, odnosno nisu urudžbirane jer društvo ne vodi urudžbene zapisnike kao osnovnu evidenciju uredskog poslovanja, s datumom nastanka odluka. Društvo je na svojim mrežnim stranicama objavilo osnovne informacije i podatke o društvu, ali nije objavilo Etički kodeks, godišnje planove, financijska izvješća, izvještaje o radu, informacije o nabavi, poslovnik o radu Skupštine te zapisnike i zaključke sa službenih sjednica i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, a koje je potrebno objaviti prema odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama.

Odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevара

Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar je Etičkim kodeksom utvrdilo postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa, sumnji na prijevaru i povredu Etičkog kodeksa te obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru. Etički kodeks služi kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Uređen je način podnošenja prijave i rješavanja prijave te je imenovan povjerenik za etiku. Prema očitovanju povjerenika za etiku, tijekom 2013. i 2014. nije bilo prijava o mogućem sukobu interesa, sumnji na prijevaru i povrede Etičkog kodeksa. Etički kodeks je objavljen na oglasnoj ploči društva i dostavljen rukovoditeljima radnih jedinica te predstavnicima sindikata. Obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru, osim Etičkim kodeksom, utvrđene su i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnikom o radu, Poslovnim politikama, Procjenom rizika korupcije te Internim aktom nabave. U cilju izbjegavanja sukoba interesa u području javne nabave na mrežnoj stranici društva je objavljen popis gospodarskih subjekata s kojima se ne smiju zaključivati ugovori o javnoj nabavi. Društvo nije održavalo izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevара, ali donesene procedure i postupci za obavljanje svakodnevnog poslovanja i postupci unutarnjih kontrola uključuju i postupke za sprječavanje prijevара te načine prijavljivanja sumnjivih aktivnosti.

Društvo Darkom d.o.o., Daruvar je Kodeksom ponašanja zaposlenika uredilo etička načela i pravila ponašanja kojih se trebaju pridržavati svi zaposlenici pri obavljanju svojih poslova i obnašanju funkcija. U cilju izbjegavanja sukoba interesa u području javne nabave, na mrežnoj stranici društva je objavljeno da ne postoje gospodarski subjekti s kojima društvo ne smije sklapati ugovore o javnoj nabavi. Kodeksom ponašanja zaposlenika ni drugim aktima nisu utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i nisu uređene obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru. Društvo ne održava redovitu izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevара (što se smatra prijevarom, na koji način prijevара šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti).

Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica je početkom prosinca 2014. donijelo Etički kodeks, koji služi kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Povjerenik za etiku nije imenovan.

U Etičkom kodeksu su navedena etička načela (poštivanje integriteta i dostojanstva građana i radnika, zaštita osobnog ugleda i ugleda društva, ponašanje radnika u javnim nastupima, izbjegavanje sukoba interesa u radu), odnos radnika prema građanima, međusobni odnos radnika, imenovanje povjerenika za etiku, zaštita povjerenika za etiku te javnost etičkog kodeksa. Etičkim kodeksom su utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje u slučaju neetičnog ponašanja zaposlenika. Etičkim kodeksom ni drugim općim aktom nisu utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijevaru (način podnošenja prijave, postupak rješavanja prijave i način izvješćivanja o sukobu interesa i prijevarama) te nisu utvrđene obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sukoba interesa i sumnje na prijevaru. Na mrežnim stranicama nije objavljena izjava direktora kao predstavnika naručitelja o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa, odnosno nije objavljen popis gospodarskih subjekata s kojima je predstavnik naručitelja i s njim povezane osobe u sukobu interesa. Društvo nije održavalo izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevare niti su zaposlenici društva sudjelovali na seminarima vezanim uz navedenu izobrazbu.

Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac ima Etički kodeks i Antikorupcijski akcijski plan suzbijanja korupcije koji služe kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Prava, obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika iz radnog odnosa su uređene Pravilnikom o radu. Navedenim Pravilnikom su utvrđeni razlozi za izvanredni otkaz ugovora o radu zbog skrivljenog ponašanja rukovoditelja i drugih zaposlenika (prekoračenje ovlasti, zlouporaba položaja, neopravdano izostajanje s posla i zloupotreba bolovanja radi stjecanja dodatne zarade, neopravdano odbijanje naloga za rad, svjesno neprimjenjivanje radnih postupaka, propisa i pravila struke). Etički kodeks i Antikorupcijski akcijski plan suzbijanja korupcije su objavljeni na oglasnoj ploči i mrežnim stranicama društva te su s njima upoznati svi zaposlenici društva, o čemu su u veljači 2014. potpisali izjave. Navedenim aktima su utvrđeni postupci za prijavljivanje (način podnošenja i rješavanja prijave) i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijevaru te obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sukoba interesa i sumnje na prijevaru. Za podnošenje i rješavanje prijave je imenovan povjerenik za etiku (voditeljica knjigovodstva). Prema očitovanju povjerenika za etiku, tijekom 2014. nije bilo prijave o mogućem sukobu interesa, sumnji na prijevaru i povrede Etičkog kodeksa. Radi izbjegavanja sukoba interesa u dijelu poslovanja koji se odnosi na javnu nabavu, društvo je na svojim mrežnim stranicama objavilo izjavu direktorice kao predstavnice naručitelja o nepostojanju sukoba interesa, odnosno da nema gospodarskih subjekata s kojima je predstavnica naručitelja i s njom povezane osobe u sukobu interesa. Društvo nije održavalo izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevare, ali donesene procedure i postupci za obavljanje svakodnevnog poslovanja i kontrola uključuju i postupke za sprječavanje prijevare te načine prijavljivanja sumnjivih aktivnosti. Antikorupcijskim planom je za naredno razdoblje predviđena sustavna edukacija zaposlenika o korupcijskom ponašanju i mehanizmima njihovog suzbijanja i prevencije (plan edukacije zaposlenih, sudjelovanje na seminarima i radionicama, organiziranje seminara i predavanja i slično).

Društvo Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o., Bjelovar ima Poslovnik kvalitete PK 9001 za primjenu Sustava upravljanja kvalitetom ISO 9001:2008, koji služi kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Prava, obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika iz radnog odnosa su uređene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji te ugovorima o radu.

Radi izbjegavanja sukoba interesa u dijelu poslovanja koji se odnosi na javnu nabavu, društvo je na svojim mrežnim stranicama objavilo izjavu direktorice kao predstavnice naručitelja o nepostojanju sukoba interesa, odnosno da nema gospodarskih subjekata s kojima je predstavnica naručitelja i s njom povezane osobe u sukobu interesa. S obzirom na broj zaposlenika, izobrazba vezana uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevare nije održavana niti su zaposlenici sudjelovali na seminarima vezanim uz navedenu izobrazbu te nema općeg akta kojim bi bili utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijevaru. Društvo od siječnja 2015. nema zaposlenih.

Društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o., Garšenica je početkom prosinca 2014. donijelo Etički kodeks koji zaposlenicima služi kao smjernica u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu, odnosno kojim su utvrđena pravila ponašanja, profesionalni standardi i etička načela pri stvaranju radijskog programa. Etičkim kodeksom su navedeni slučajevi kada postoji sukob interesa, o čemu je potrebno obavijestiti nadređenog rukovoditelja. Prava, obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika iz radnog odnosa nisu uređene ugovorima o radu ni drugim općim aktima. S obzirom na broj zaposlenika, izobrazba vezana uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevare nije održavana niti su zaposlenici sudjelovali na seminarima vezanim uz navedenu izobrazbu, a Etičkim kodeksom ni drugim općim aktom nisu utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijevaru. Radi izbjegavanja sukoba interesa u dijelu poslovanja koji se odnosi na javnu nabavu, društvo na svojim mrežnim stranicama nije objavilo izjavu direktora kao predstavnika naručitelja o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa, odnosno nije objavljen popis gospodarskih subjekata s kojima je predstavnik naručitelja i s njim povezane osobe u sukobu interesa.

Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara

U društvu Komunalac d.o.o., Bjelovar je funkcioniranje unutarnjih kontrola uređeno Izjavom o osnivanju, kojom su utvrđene nadležnosti Uprave, Nadzornog odbora i Skupštine, Pravilnikom o kretanju i kontroli (likvidiranju) knjigovodstvenih isprava, Pravilnikom o radu, Pravilnikom o korištenju službenih mobilnih telefona, Pravilnikom o osobnim zaštitnim sredstvima i opremi te Naputkom o postupanju s imovinom izvan radnog vremena. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta te plaćama je sistematizirano radno mjesto internog revizora koje do konca 2014. nije popunjeno. Društvo je po veličini razvrstano u srednje poduzetnike. Nema obvezu ustrojavanja unutarnje revizije. Unutarnja kontrola je uspostavljena postupanjem po pisanim procedurama, a provode je voditelji radnih jedinica i zaposlenici u okviru svojih radnih mjesta i nadležnosti. Aktom Procjena rizika korupcije društvo je ocijenilo specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara i utvrdilo da je povećana opasnost od korupcije vezana uz javnu nabavu, investicijske projekte izgradnje komunalne infrastrukture, zakup poslovnih prostora u vlasništvu društva, zapošljavanje, prodaju grobnih mjesta i ugovaranje sahrana, obavljanje poslova građanima po narudžbi, odvoz komunalnog otpada za ne evidentirane korisnike, dodjele donacija i drugih pomoći, davanje poklona poslovnim partnerima te korištenje reprezentacije. Stoga je rad zaposlenika na tim mjestima podložan stalnoj kontroli od nadležnih rukovoditelja i drugih službi u svim fazama realizacije. Uspostavljeno je odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa.

Uprava društva za zaključivanje ugovora i drugih pravnih poslova čija vrijednost prelazi iznos od 500.000,00 kn te za otuđenje i opterećenje imovine traži suglasnost Nadzornog odbora u skladu s Izjavom o osnivanju te Poslovnikom o radu Uprave, a transakcije se odobravaju uz dva potpisa ovlaštenih osoba. Nadzorni odbor je obavio nadzor nad poslovanjem za 2013. (kao i svake godine) i obavijestio Skupštinu da nije utvrdio nepravilnosti. Društvo je svake godine podvrgnuto vanjskog reviziji, odnosno reviziji financijskih izvještaja koju obavlja ovlaštena revizorska tvrtka. Revizijom financijskih izvještaja za 2013. je utvrđeno da financijski izvještaji u svim značajnim odrednicama prikazuju istinit i objektivan prikaz financijskog položaja. U 2013. je ovlašten revizor obavio reviziju Plana podjele društva. Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja društva za 2007. o čemu je izraženo uvjetno mišljenje te reviziju ekonomske opravdanosti razlika u cijeni usluga javne vodoopskrbe za 2012.

Društvo Darkom d.o.o., Daruvar je s nekoliko akata i pisanih procedura uredilo funkcioniranje unutarnjih kontrola (Društveni ugovor, Kolektivni ugovor, Sistematizacija i katalog poslova, Pravilnik o kretanju i kontroli (likvidiranju) knjigovodstvenih isprava, Odluka o zaduženju radnika motornim i priključnim vozilima i strojevima te Odluka o visini blagajničkog maksimuma). Nadzorni odbor je ovlašten pregledavati i kontrolirati poslovne knjige i drugu dokumentaciju te pregledavati i provjeriti svaki dio poslovanja. Unutarnje kontrole su oblikovane na način da njihova primjena spriječi prijevaru, odnosno općim aktima su uređene podjela dužnosti, odobravanje, odgovarajuće dokumentiranje, fizičke kontrole, nadgledanje i neovisne provjere. Funkcioniranje unutarnjih kontrola je uspostavljeno kroz opise poslova i zadataka pojedinih radnih mjesta te postupanjem po pisanim procedurama. Poslovne promjene mogu odobriti i obaviti isključivo ovlaštene osobe. U procesu poslovanja kontrole su prisutne na dnevnoj, mjesečnoj te godišnjoj razini. Fizička kontrola ljudi, opreme i materijala radi sprečavanja otuđivanja imovine funkcionira i putem vratarsko-portirске službe i video nadzora. Odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa kako bi se spriječilo pojavljivanje prijevara je uspostavljeno na način da bez suglasnosti Nadzornog odbora Uprava društva ne može zaključivati investicijske ugovore kada njihov pojedinačni iznos prelazi 100.000,00 kn ni otuđivati i opterećivati nekretnine društva. Društvo je razvrstano u srednje poduzetnike. Nema obvezu ustrojavanja unutarnje revizije. Reviziju financijskih izvještaja za 2013. (kao i prethodnih pet godina) je obavilo trgovačko društvo za revizijske poslove. Navedeno društvo je u 2013. obavilo i reviziju podjele društva. Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje društva za 2010. (izraženo je uvjetno mišljenje), te reviziju ekonomske opravdanosti razlika u cijeni usluga javne vodoopskrbe za 2012. Društvo su također kontrolirali Državni inspektorat, te inspeksijske službe Ministarstva gospodarstva i Ministarstva financija (Porezna uprava). Društvo ne ocjenjuje redovito (barem jednom godišnje) funkcioniranje unutarnjih kontrola. U posljednje dvije godine nije ocijenilo specifična područja svoga poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara i nije razvilo odgovarajuće mjere kako bi upravljalo tim rizicima.

Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica je početkom siječnja 2014. donijelo odluku o ustrojavanju unutarnje kontrole te je imenovalo osobu zaduženu za unutarnje kontrole. Funkcioniranje unutarnjih kontrola je uspostavljeno kroz opise poslova i zadataka pojedinih radnih mjesta, te postupanjem po pisanim procedurama. U procesu poslovanja svakodnevno se kontroliraju ulazni računi i blagajničko poslovanje. Prema Društvenom ugovoru, financijske transakcije potpisuje direktor, a za zaključivanje investicijskih ugovora kada je njihova pojedinačna vrijednost viša od 100.000,00 kn potrebna je suglasnost Nadzornog odbora.

Formalno se ne ocjenjuje funkcioniranje unutarnjih kontrola, ali rukovoditelji službi redovito istražuju i iznose prijedloge za poboljšanje kontrola te se intenzivno radi na nadogradnji integralnog informatičkog sustava kako bi se povećala razina automatske kontrole te uštede. Društvo nije obvezno ustrojiti unutarnju reviziju. Po veličini je razvrstano u male poduzetnike. Nema obvezu obavljanja revizije godišnjih financijskih izvještaja. Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje društva za 2009., o čemu je izraženo uvjetno mišljenje te je obavio posebnu reviziju ekonomske opravdanosti razlika u cijeni usluga javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Bjelovarsko-bilogorske županije za 2012. Reviziju financijskih izvještaja za 2009. je obavila ovlaštena revizorska tvrtka. Prema mišljenju revizora, financijska izvješća u svim materijalno bitnim aspektima realno i objektivno prikazuju stanje na dan 31. prosinca 2009. te rezultat poslovanja u 2009. i u skladu su s pozitivnim zakonskim propisima. Društvo u posljednje dvije godine nije ocijenilo specifična područja svoga poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара i nije razvilo odgovarajuće mjere kako bi upravljalo tim rizicima.

Unutarnja kontrola u društvu Šandroprom d.o.o., Šandrovac je uspostavljena postupanjem po pisanim procedurama koje obuhvaćaju kontrolu gotovo svih poslovnih procesa. Kontrole su sadržane u poslovniciima o radu Skupštine, Nadzornog odbora i Uprave, Pravilniku o radu te u pisanim procedurama Uprave koje su donesene od siječnja 2013. do lipnja 2014., a odnose se na javnu nabavu bagatelne vrijednosti, ugovorne obveze, naplatu i otpis potraživanja, zaprimanja i provjere računa te plaćanja po računima, tokove i kontrolu knjigovodstvenih isprava, blagajničko poslovanje, izradu financijskog plana, godišnji popis imovine i obveza, informacijski sustav, te davanje sponzorstava i donacija. Donesena je procedura za materijalno knjigovodstvo. Direktorica svakodnevno kontrolira poslovanje potpisivanjem računa, radnih naloga i druge dokumentacije. Antikorupcijskim akcijskim planom suzbijanja korupcije iz siječnja 2014., društvo je ocijenilo devet specifičnih područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара. To su: obavljanje dužnosti članova uprave, sukob interesa u obavljanju poslova i dužnosti, kodeks ponašanja zaposlenika, financiranje političkih stranaka, ostvarivanje prava na pristup informacijama, javna nabava, korištenje financijskih sredstava, gospodarstvo te javna svijest o štetnosti korupcije. Za svako područje su utvrđene mjere, rokovi i nositelji provedbe Antikorupcijskog plana (povjerenik za etiku, direktor, služba računovodstva i financija). Protumjere i akcijski planovi za upravljanje rizicima pojavljivanja prijevара su utvrđeni na način da se aktivnosti utvrđene Antikorupcijskim planom provode neprekidno. Mjere utvrđene Antikorupcijskim planom su podložne stalnom vrednovanju, ispitivanju, izmjenama i dopunama. Izjavom o osnivanju društva i Procedurom stvaranja ugovornih obveza je uspostavljeno odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa na način da Uprava zastupa društvo bez ograničenja do 20.000,00 kn, a za transakcije i zaključivanje ugovora čija je vrijednost veća od 20.000,00 kn potrebno je prethodno pribaviti pisanu suglasnost Skupštine. Društvo je tijekom 2014. poštovalo navedena ograničenja. Po veličini je razvrstano u male poduzetnike. Nema obvezu ustrojavanja unutarnje revizije i obavljanja revizije godišnjih financijskih izvještaja prema Zakonu o računovodstvu (Narodne novine 109/07, 54/13 i 121/14). Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja za 2007., o čemu je izraženo uvjetno mišljenje.

Društvo Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o., Bjelovar je provodilo unutarnje kontrole u poslovima upravljanja poslovnim zonama, pružanja savjetodavnih usluga i organiziranju seminara primjenjujući Sustav upravljanja kvalitetom ISO 9001:2008. Sustav upravljanja kvalitetom ima za cilj potpuno ispunjavanje zahtjeva za kvalitetom usluga i procesa.

Procesi i aktivnosti su dokumentirani Poslovníkom kvalitete PK 9001, radnim procedurama koje su navedene u spomenutom Poslovníku i drugim dokumentima sustava, čime su utvrđeni opseg i slijed aktivnosti, pripadajuće odgovornosti, ovlasti i metode verifikacije. Prema navedenom Poslovníku, društvo ima obvezu periodično, barem jednom godišnje, u svrhu provjere učinkovitosti sustava upravljanja kvalitetom provoditi interne kontrole. Internim kontrolama se provjerava jesu li rezultati istih u suglasju s planiranima i podobni za postizanje utvrđenih ciljeva, te se predlažu i provode potrebne popravne mjere. Zadnja interna kontrola je provedena u kolovozu 2012., kojom je utvrđeno da sustav funkcionira na zadovoljavajući način te nisu utvrđene nikakve popravne mjere. Direktorica je svakodnevno kontrolirala poslovanje potpisivanjem računa i druge dokumentacije. Prema Izjavi o osnivanju, Uprava je ovlaštena samostalno poduzimati sve radnje koje su potrebne za vođenje poslova te zastupati društvo samostalno i bez ograničenja, a od srpnja 2014. društvo je obvezno za svaki pojedinačni projekt i program pribaviti suglasnost osnivača. Društvo nema obvezu ustrojavanja unutarnje revizije i obavljanja revizije godišnjih financijskih izvještaja. Prema odredbama Zakona o računovodstvu, po veličini je razvrstano u male poduzetnike. Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja za 2008., o čemu je izraženo uvjetno mišljenje. Ovlaštena revizorska tvrtka je obavila reviziju financijskih izvještaja za 2013. Prema Izvješću neovisnog revizora o financijskih izvještajima za 2013., dano je mišljenje s rezervom. U izvješću je navedeno da se izražava rezerva na pojedine pozicije imovine, obveza i rezultata poslovanja u financijskim izvještajima te je ukazano na značajan iznos potraživanja od osnivača (Grad Bjelovar) dan 31. prosinca 2013. u iznosu 2.582.003,00 kn, dok je 2. lipnja 2014. osnivač potvrdio obveze prema društvu na dan 31. prosinca 2013. u iznosu 100.766,00 kn. Društvo nema uredne dokumentacije na temelju koje su evidentirana potraživanja prema osnivaču u iznosu 2.582.003,00 kn.

Društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o., Garšenica provodi unutarnje kontrole na temelju dobre prakse te podjelom poslova i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika. Direktor je donio Opći akt o kolanju dokumenata, blagajni i javnoj nabavi, kojim je utvrđena visina blagajničkog maksimuma te da direktor ovjerava potpisom svu pristiglu dokumentaciju odnosno odobrava i obavlja plaćanje. Društvo je po veličini razvrstano u male poduzetnike. Nema obvezu ustrojavanja unutarnje revizije i obavljanja revizije godišnjih financijskih izvještaja prema Zakonu o računovodstvu. Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje društva za 2011., o čemu je izraženo uvjetno mišljenje. Općim aktom o kolanju dokumenata, blagajni i javnoj nabavi iz prosinca 2014. je uspostavljeno odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa na način da direktor odlučuje o nabavi u vrijednosti ispod 30.000,00 kn, a nabavu u vrijednosti iznad 30.000,00 kn odobrava Skupština. Međutim, odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa je drugačije utvrđeno Ugovorom o osnivanju društva (direktor zastupa društvo u zemlji i inozemstvu samostalno i bez ograničenja u okviru registrirane djelatnosti). Opći akt o kolanju dokumenata, blagajni i javnoj nabavi nije oblikovan na način da osigurava funkcioniranje unutarnjih kontrola i na taj način spriječile eventualne prijevare.

Analički i drugi postupci za otkrivanje prijevara

Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar je postupke i tehnike otkrivanja prijevara uspostavilo kroz donesene procedure rada i u okviru redovnih radnih zadatka zaposlenika.

Procedurama rada, opisima radnih mjesta i drugim aktima su utvrđene obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika u vođenju blagajničkog poslovanja, obračunu plaća i naknada, provođenju nabave roba, radova i usluga te naplati i otpisu potraživanja. Društvo provodi kontrolu, između ostalog, prisutnosti zaposlenika na poslu, urednost blagajničkog poslovanja, potrošnje goriva po vozilima i strojevima, troškova mobilnih telefona, utroška materijala i rezervnih dijelova, zaštitne odjeće i obuće te provodi kontrolu stanja imovine putem redovnih i izvanrednih popisa te usklađuje stvarno stanje imovine s knjigovodstvenim stanjem. Provjerava otvorene stavke potraživanja i poduzimanje mjera naplate, poslovanje poslovnih partnera (bonitet, likvidnost, izvršavanje ugovora), a u provođenju postupaka javne nabave prije zaključivanja ugovora provjerava podatke o ponuditeljima. Društvo je donijelo računovodstvene politike te primjenjuje računski plan koji odgovara potrebama iskazivanja analitike po mjestima troškova. Poslovne promjene evidentira u poslovnim knjigama na temelju izvornih dokumenata i primjenjuje sustav odobrenja i ovlaštenja. Radi razotkrivanja mogućih sukoba interesa objavilo je popis gospodarskih subjekata s kojima je zabranjeno poslovati, dok su zaposlenici obvezni u vezi sukoba interesa pridržavati se Etičkog kodeksa, Procjene rizika korupcije i Internog akta nabave. Društvo nema saznanja o sumnjivim transakcijama. Donošenjem Etičkog kodeksa, uspostavljeni su anonimni kanali prijave za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine i to pisanim putem, poštom ili elektronskom poštom. Za rješavanje prijava o poslovanju i ponašanju suprotno odredbama Etičkog kodeksa je nadležan povjerenik za etiku koji o zaprimljenim prijavama i postupcima po prijavama izvješćuje Upravu. Prema izvješću o radu povjerenika za etiku iz studenoga 2014., tijekom 2013. i 2014. nije upućen niti jedan zahtjev zaposlenika da postoji sumnja na povredu Etičkog kodeksa te nije bilo potrebe za poduzimanjem bilo kakvih mjera. Društvo je uspostavilo mogućnost davanja pritužbi korisnika usluga putem knjige reklamacija, kontakt telefona, telefaksa i e-obrazaca, koji su objavljeni na mrežnoj stranici. O primljenim reklamacijama potrošača, povjerenstvo za reklamacije sastavlja zapisnik i poduzima radnje za rješavanje reklamacija prema Zakonu o zaštiti potrošača (Narodne novine 41/14). Sve pritužbe korisnika usluga, bez obzira na povod prigovora/pritužbe, zaprimaju se službenim putem i uvode u pripadajuće evidencije. Za podnesene prijave je osigurana zaštita tajnosti podataka prema Zakonu o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine 103/03, 118/06, 41/08, 130/11, 106/12). Za rješavanje zahtjeva o ostvarivanju prava na pristup informacijama je nadležan službenik za informiranje. Društvo je na mrežnoj stranici omogućilo pravo na pristup informacijama prema Zakonu o pravu na pristup informacijama.

Društvo Darkom d.o.o., Daruvar je postupke i tehnike otkrivanja prijevara uspostavilo u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika te time obuhvatilo sve razine odgovornosti unutar društva (upravljačke i operativne). Redovito se nadziru podaci koji se odnose na područja podložna prijevari (blagajničko poslovanje, obračun plaća i zapošljavanje, potraživanja, javna nabava, te područja za koje su donesene procedure). Svakodnevno se kontroliraju ulazni računi (od njihova zaprimanja do odobrenja za plaćanje), blagajničko poslovanje (fiskalizacija i blagajnički maksimum) te prisutnost zaposlenika na poslu. Na mjesečnoj razini se prate i kontroliraju troškovi vozila i radnih strojeva (gorivo, servisni troškovi, troškovi redovnog održavanja), troškovi mobitela, prati se potrošnja plina te provjeravaju potraživanja, bonitet kupaca i poduzimaju mjere naplate, dok se na godišnjoj razini obavlja popis imovine i obveza i utvrđeno stanje usklađuje s knjigovodstvenim stanjem. Poslovne promjene se u poslovnim knjigama evidentiraju na temelju uredne dokumentacije, a odobravaju ih ovlaštene osobe.

Zaposlenici su obvezni pridržavati se Kodeksa ponašanja zaposlenika pri obavljanju svojih poslova i obnašanju funkcija, obvezni su štiti imovinu i poslovne interese društva, te se pridržavati usmenih i pisanih uputa dobivenih od rukovoditelja, ugovora o radu, akata društva i propisa Republike Hrvatske. Društvo nema saznanja o sumnjivim transakcijama. Korisnicima usluga je omogućeno davanje pritužbi (reklamacija) putem urudžbenog zapisnika u sjedištu društva te putem kontakt telefona i e-obrazaca koji su objavljeni na mrežnoj stranici društva. Osnovano je posebno povjerenstvo za rješavanje primljenih reklamacija koje je na pisane prigovore dužno odgovoriti u primjerenom roku. O primljenim pritužbama vode se evidencije.

Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica je postupke i tehnike otkrivanja prijevara uspostavilo u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika, kontroliranjem isprava te tehničke i druge dokumentacije. Svojim potpisom odgovorne osobe jamče da je dokumentacija istinita i da realno pokazuje poslovne promjene. U prosincu 2014. su donesene procedure za zaprimanje i evidentiranje ulaznih računa te materijalnog knjigovodstva. Provođe se kontinuirane kontrole na dnevnoj razini u okviru redovnog poslovanja za svaki odjel poslovanja. Kontrolu provode rukovoditelji odjela (kontrolira se prisutnosti zaposlenika na poslu, urednost blagajničkog poslovanja, potrošnje goriva po vozilima i strojevima, troškova mobilnih telefona, utroška materijala i rezervnih dijelova te se provodi kontrola stanja imovine putem redovnih i izvanrednih popisa). Društvo nema saznanja o sumnjivim transakcijama. Davanje pritužbi je omogućeno korisnicima usluga putem knjige reklamacija, kontakt telefona i e-obrazaca, koji su objavljeni na mrežnoj stranici. Društvo nije imalo pritužbi. Od prosinca 2014. je omogućeno ostvarivanje prava na pristup informacijama prema Zakonu o pravu na pristup informacijama.

Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac je postupke i tehnike otkrivanja prijevara uspostavilo kroz donesene procedure rada i u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Opisima radnih mjesta te procedurama rada i drugim aktima su utvrđene obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika u vođenju blagajničkog poslovanja, obračunu plaća i naknada, provođenju nabave roba, radova i usluga te naplata i otpisu potraživanja. Društvo nadzire podatke u području blagajničkog poslovanja tijekom godine usklađivanjem stanja blagajne s knjigovodstvenim stanjem, a koncem godine obavljanjem popisa novca u blagajni kod inventure. Za veći dio blagajničkog poslovanja nadzor je već proveden primjenjujući postupke fiskalizacije prema Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Narodne novine 133/12). U području nabave roba, radova i usluga nadzor se provodi provjerom podataka o ponuditeljima (bonitet, likvidnost), evidentiranjem nabave na temelju izvornih i potpunih dokumenata (računi, otpremnice, radni nalozi, obračunske situacije, građevinske knjige) te praćenjem ugovorenih i izvršenih nabavki. U području naplate i otpisa potraživanja nadzor se provodi usklađivanjem izvoda otvorenih stavaka, praćenjem naplate i dospelosti potraživanja i poduzimanjem mjera naplate. Društvo nema saznanja o sumnjivim transakcijama. Etičkim kodeksom su uređeni zahtjevi za izvješćivanjem o sumnji na prijevaru, zajamčena je anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru, te su uspostavljeni anonimni kanali dojave za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na sumnjive aktivnosti. Prijave se mogu podnositi pisanim putem ili elektronskim putem na adresu objavljenu na mrežnoj stranici društva, uz prilaganje dokumentacije koja dokazuje počinjenu nepravilnost ili prijevaru, odnosno iz koje proizlazi sumnja na počinjenu nepravilnost ili prijevaru. Također je putem mrežne stranice omogućeno ostvarivanje prava na pristup informacijama prema Zakonu o pravu na pristup informacijama. Pisani zahtjevi u vezi s ostvarivanjem navedenog prava se mogu podnositi poštom na adresu društva ili putem elektronske pošte. Usmeno postavljeni zahtjevi se primaju na zapisnik radnim danom, a zahtjevi se mogu podnijeti i putem telefona ili telefaksa.

Za rješavanje prijava o sumnji na prijevaru i drugim povredama Etičkog kodeksa nadležan je povjerenik za etiku (voditeljica knjigovodstva), a za rješavanje zahtjeva o ostvarivanju prava na pristup informacijama je nadležan službenik za informiranje (knjigovođa). Ustrojena je evidencija o zahtjevima na pristup informacijama, prema kojima tijekom 2013. i 2014. nije bilo zahtjeva o korištenju navedenog prava. Također prema očitovanju povjerenika za etiku nije bilo prijava o sumnji na prijevaru te ne vodi evidenciju o primljenim pritužbama koje mogu ukazivati na prijevarne aktivnosti. Povjerenstvo za reklamaciju potrošača nije imenovano i potrošačima nije omogućeno podnošenje pisanog prigovora prema Zakonu o zaštiti potrošača.

Društvo Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o., Bjelovar je postupke i tehnike otkrivanja prijevara uspostavilo primjenjujući Poslovnik kvalitete PK 9001 te u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Opisima radnih mjesta su utvrđene obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika u obračunu plaća i naknada te provođenju nabave roba, radova i usluga. Društvo nadzire podatke u području blagajničkog poslovanja tijekom godine usklađivanjem stanja blagajne s knjigovodstvenim stanjem, a koncem godine obavljanjem popisa novca u blagajni kod inventure. U području nabave roba, radova i usluga nadzor se provodi provjerom podataka o ponuditeljima (bonitet, likvidnost), evidentiranjem nabave na temelju izvornih i potpunih dokumenata (računi, otpremnice, radni nalozi, obračunske situacije, građevinske knjige) te praćenjem ugovorenih i izvršenih nabavki. U području naplate i otpisa potraživanja nadzor se provodi usklađivanjem izvoda otvorenih stavaka. Društvo nema saznanja o sumnjivim transakcijama. Društvo nije imalo pritužbi te ne vodi evidenciju o primljenim pritužbama koje mogu ukazivati na prijevarne aktivnosti. Društvo nije putem mrežne stranice omogućilo ostvarivanje prava na pristup informacijama društva prema Zakonu o pravu na pristup informacijama.

Društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o., Garešnica je postupke i tehnike otkrivanja prijevara uspostavilo u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Društvo nadzire podatke u području blagajničkog poslovanja tijekom godine usklađivanjem stanja blagajne s knjigovodstvenim stanjem, a koncem godine obavljanjem popisa novca u blagajni kod inventure. Za dio blagajničkog poslovanja nadzor je već proveden primjenjujući postupke fiskalizacije prema Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom. U području nabave roba, radova i usluga nadzor se provodi provjerom podataka o ponuditeljima (bonitet, likvidnost) te evidentiranjem nabave na temelju izvornih i potpunih dokumenata (računi, otpremnice, radni nalozi, obračunske situacije, građevinske knjige). U području naplate i otpisa potraživanja nadzor se provodi usklađivanjem izvoda otvorenih stavaka, praćenjem naplate i dospelosti potraživanja te poduzimanjem mjera naplate. Društvo nema saznanja o sumnjivim transakcijama. Društvo nije imalo pritužbi te ne vodi evidenciju o primljenim pritužbama koje mogu ukazivati na prijevarne aktivnosti. Također, putem mrežne stranice nije omogućeno ostvarivanje prava na pristup informacijama društva prema Zakonu o pravu na pristup informacijama.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: politike i postupci za sprječavanje prijevара, odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevара, sustav unutarnjih kontrolа s obzirom na pojavnost prijevара te analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na politike i postupke za sprječavanje prijevара, odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevара, sustav unutarnjih kontrolа s obzirom na pojavnost prijevара te analitičke i druge postupke za otkrivanje prijevара.

1. Politike i postupci za sprječavanje prijevара

1.1. Trgovačka društva obuhvaćena revizijom imaju dokument u kojem su navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama. Za odluke u nadležnosti skupština i nadzornih odbora te drugih tijela vode se zapisnici i bilješke. U svim društvima pristup imovini izvan radnog vremena imaju dežurni zaposlenici te drugi zaposlenici u izvanrednim i drugim opravdanim situacijama. Pet društava (Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica, Šandroprom d.o.o., Šandrovac te Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o.) je općim aktima uredilo postupke donošenja odluka tijela upravljanja te je utvrdilo korištenje imovine društva isključivo u poslovne svrhe. Društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. nije aktima uredilo postupke donošenja odluka tijela upravljanja kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti u donošenju odluka. Društvo ima uređeno korištenje službenih mobitela i dokumente o korištenju službenog vozila, ali nema opći akt o korištenju druge imovine društva (informatička i radijska oprema) isključivo u poslovne svrhe te pristupu imovini izvan radnog vremena. Bez naknade koristi poslovne prostore u vlasništvu osnivača (Grad Garešnica) i knjigovodstvene usluge osnivača. S osnivačem nije zaključen ugovor kojim bi se utvrdilo pravo korištenja poslovnih prostora, održavanje, podmirivanja režijskih troškova te obveze i odgovornosti u vođenju knjigovodstvenih poslova. Društva Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. i Šandroprom d.o.o., Šandrovac nisu evidentirala donesene odluke, jer ne vode uruđbene zapisnike kao osnovnu evidenciju uredskog poslovanja. Zbog navedenog postoji sumnja u mogućnost naknadnog sastavljanja odluka. Društva Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. davanje i primanje poklona nisu uredila općim aktom. Sva društva su na svojim mrežnim stranicama objavila određene informacije i podatke o društvima, ali nisu objavila poslovnike o radu tijela upravljanja te zapisnike i zaključke sa službenih sjednica i službene dokumente usvojene na tim sjednicama. Četiri društva (Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica, Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.) nisu objavila svoje godišnje planove, izvještaje o radu i financijska izvješća. Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica osim navedenog, nije objavilo ni informacije vezane uz javnu nabavu (Registar zaključenih ugovora o javnoj nabavi, obavijesti o raspisanim natječajima). Navedene informacije su društva obvezna objaviti prema odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. aktima urediti postupke donošenja odluka tijela upravljanja te predlaže navedenom društvu i društvu Šandroprom d.o.o., Šandrovac donesene odluke evidentirati. Društvima Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. predlaže davanje i primanje poklona urediti općim aktom. Društvu Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. predlaže donijeti opći akt o korištenju cjelokupne imovine tijekom i izvan radnog vremena te zaključiti ugovore s osnivačem o korištenju poslovnih prostora i vođenju knjigovodstvenih poslova. Svim društvima predlaže na svojim mrežnim stranicama objaviti sve opće akte, odluke i druge informacije kojima se utječe na interese korisnika prema Zakonu o pravu na pristup informacijama, kako bi se svim korisnicima osigurala javnost poslovanja trgovačkih društava.

- 1.2. *Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar u očitovanju navodi da će mrežna stranica biti dopunjena dokumentacijom, aktima i odlukama u skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama.*

Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica navodi da će donijeti akt kojim će urediti postupak davanja i primanja poklona i ugošćavanja, da će na mrežnoj stranici objaviti zapisnike sa sjednica Nadzornog odbora i Skupštine, odluke o provedbi postupaka javne nabave, registar ugovora o javnoj nabavi, statistička izvješća o javnoj nabavi te izvještaje o radu i drugu dokumentaciju u skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama. Navodi da je na mrežnoj stranici postavilo potrebne obrasce za pristup informacijama, koje će tijekom vremena ažurirati i dodatno urediti.

Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac navodi da od siječnja 2015. urudžbira odluke te na mrežnim stranicama objavljuje sve informacije prema Zakonu o pravu na pristup informacijama.

Društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. navodi da se od ove godine odlukama dodjeljuju redni brojevi, da je s osnivačem (Grad Garešnica) zaključen ugovor o vođenju knjigovodstvenih poslova te da je ugovor o korištenju poslovnog prostora zaključen 2007., a novi ugovor je u izradi.

2. Odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevара

- 2.1. Trgovačka društva obuhvaćena revizijom imaju dokument koji služi kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Društva Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica nemaju opći akt kojim bi bili utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijevaru (način podnošenja prijave, postupak rješavanja prijave i način izvješćivanja o sukobu interesa i prijevarama) te kojim bi bile utvrđene obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sukoba interesa i sumnji na prijevaru. Navedena dva društva ne održavaju redovitu izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijave (što se smatra prijevarom, na koji način prijevara šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti). Radi izbjegavanja sukoba interesa u dijelu poslovanja koji se odnosi na javnu nabavu, na mrežnim stranicama društava Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. nije objavljena izjava direktora kao predstavnika naručitelja o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa, odnosno nije objavljen popis gospodarskih subjekata s kojima je predstavnik naručitelja i s njim povezane osobe u sukobu interesa.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica utvrditi postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijeveru, utvrditi obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sukoba interesa i sumnje na prijeveru te održavati izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevere. Predlaže društvima Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. na mrežnim stranicama objaviti izjavu direktora kao predstavnika naručitelja o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa, odnosno objaviti popis gospodarskih subjekata s kojima je predstavnik naručitelja i s njim povezane osobe u sukobu interesa.

2.2. *Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica u očitovanju navodi da će donijeti akt kojim će urediti postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijeveru (način podnošenja prijave i postupak izvješćivanja) te utvrditi obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sukoba interesa i sumnje na prijeveru. Navodi da će imenovati povjerenika za etiku te donijeti odluku predstavnika naručitelja u kojoj će navesti postojanje odnosno nepostojanje sukoba interesa.*

3. Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevera

3.1. Trgovačka društva obuhvaćena revizijom su funkcioniranje unutarnjih kontrola uredila opisom poslova i zadataka radnih mjesta te općim aktima, kojima su utvrđene nadležnosti tijela upravljanja i uređeni postupci u vezi vođenja, izdavanja, kolanja, potpisivanja, odlaganja i čuvanja dokumentacije.

Direktori kontroliraju svakodnevno poslovanje preko rukovoditelja organizacijskih jedinica, a rukovoditelji organizacijskih jedinica kontroliraju izvršitelje u svojim jedinicama putem sastanaka te obavljanjem nadzora. Nema pisanih dokaza o obavljenom nadzoru. Društava su uspostavila odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa. Društva Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica nisu u posljednje dvije godine ocijenila specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevera te nisu razvila protumjere i akcijske planove kako bi upravljala tim rizicima i na taj način onemogućila pojavu nepravilnosti i nastanka prijevera. Funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola društava obuhvaćenih revizijom je provjereno izravnim dokaznim ispitivanjima u područjima koja se odnose na blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, potraživanja i nabavu roba, radova i usluga. U društvima su u nekom od navedenih područja utvrđene određene slabosti i propusti, odnosno funkcioniranje unutarnjih kontrola nije dovoljno učinkovito.

Za naplatu dospjelih potraživanja društva Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica upućuju dužnicima opomene te pokreću postupke ovrhe odnosno poduzimaju druge mjere naplate. Osim opomena, druge mjere naplate potraživanja ne poduzimaju društva Šandroprom d.o.o., Šandrovac i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o., a neka potraživanja su otišla u zastaru. Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac je za naplatu i otpis potraživanja donijelo procedure, dok pet društava (Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica, Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.) nema opći akt kojim bi bile propisane procedure o postupku i kontroli procesa vezanih uz obračunavanje prihoda te kontrolu i naplatu potraživanja.

Računovodstvene politike ili pisane procedure o postupcima vrijednosnog usklađivanja dospjelih potraživanja nemaju društva Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o., a potraživanja su vrijednosno usklađivana. Donošenje navedenih akata je potrebno radi učinkovitosti postupaka naplate prihoda te što je rezultat poslovanja izravno povezan s priznavanjem i vrednovanjem potraživanja. Reviziju financijskih izvještaja za 2013. društva Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. je obavila ovlaštena revizorska tvrtka. Prema Izvješću neovisnog revizora, dano je mišljenje s rezervom. U Izvješću je navedeno da se izražava rezerva na pojedine pozicije imovine, obveza i rezultata poslovanja u financijskim izvještajima te je ukazano na značajan iznos potraživanja od osnivača (Grad Bjelovar) na dan 31. prosinca 2013. u iznosu 2.582.003,00 kn, dok je osnivač potvrdio obveze prema društvu na dan 31. prosinca 2013. u iznosu 100.766,00 kn. Društvo nema dokumentaciju na temelju koje su evidentirana potraživanja prema osnivaču u iznosu 2.582.003,00 kn.

Društva Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica i Šandroprom d.o.o., Šandrovac su donijela planove nabave za 2014. i akte o provedbi postupaka javne nabave bagatelne vrijednosti. Društva Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. nisu bila obvezna donijeti plan nabave, jer nabavljaju robe i usluge pojedinačne vrijednosti do 20.000,00 kn. Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica je Planom nabave za 2014. planiralo nabavu roba, radova i usluga u vrijednosti 7.206.500,00 kn. Plan nabave ne sadrži pojedine elemente propisane odredbama članka 20. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13 i 13/14), odnosno ne sadrži podatke o vrsti postupka javne nabave, planirani početak postupka te planirano trajanje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma. Navedeno društvo je tijekom 2014. zaključilo tri ugovora o javnoj nabavi u vrijednosti 4.056.873,00 kn, na temelju provedenih propisanih postupaka javne nabave. Odnose se na nabavu dva komunalna vozila putem financijskog leasinga, gradnju reciklažnog dvorišta i nabavu dizel goriva. Za navedene nabave nisu u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske objavljene obavijesti o zaključivanju ugovora o javnoj nabavi. Registar zaključenih ugovora o javnoj nabavi nije objavljen na mrežnim stranicama društva i nije izrađeno godišnje statističko izvješće o javnoj nabavi za 2013. te nije dostavljeno središnjem tijelu državne uprave nadležnom za sustav javne nabave do 31. ožujka 2014., što je trebalo učiniti prema odredbama Zakona o javnoj nabavi, kako bi se osigurala pravilnost postupaka nabave i na taj način spriječile eventualne prijevare i sukob interesa.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica ocijeniti specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara te razviti odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi se upravljalo navedenim rizicima. Društvima Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. i Šandroprom d.o.o., Šandrovac predlaže poduzimati sve odgovarajuće mjere naplate potraživanja kako potraživanja ne bi otišla u zastaru. Društvima Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. predlaže donijeti interni akt kojim bi bile propisane procedure o postupku i kontroli procesa vezanih uz obračunavanje prihoda te kontrolu i naplatu potraživanja. Društvima Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. predlaže donijeti računovodstvene politike ili pisane procedure o postupku vrijednosnog usklađivanja potraživanja, jer su potraživanja vrijednosno usklađivana. Društvu Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. predlaže utvrditi stvarno stanje potraživanja.

Nadalje, Državni ured za reviziju predlaže društvu Komunalac d.o.o., Garešnica u planu nabave navesti propisane podatke, u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske objaviti obavijesti o zaključivanju ugovora o javnoj nabavi, a registar zaključenih ugovora o javnoj nabavi objaviti na mrežnim stranicama te izraditi godišnje statističko izvješće o javnoj nabavi i dostaviti središnjem tijelu državne uprave nadležnom za sustav javne nabave, u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

- Obračun plaća i naknada

Trgovačka društva obračunavaju plaće i naknade na temelju općih akata, ugovora o radu i evidencije o prisutnosti zaposlenika na poslu. Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar je koncem rujna 2014. imalo 126 zaposlenika. Od toga, 37 zaposlenika (koji rade u zajedničkim službama i članovi Uprave) radi na pola radnog vremena, a pola radnog vremena u istim poslovnim prostorima rade za drugo trgovačko društvo u vlasništvu iste jedinice lokalne samouprave (Vodne usluge d.o.o., Bjelovar). Pravilnik o radu i Pravilnik o plaćama i drugim isplatama nisu usklađeni u dijelu koji regulira dodatke na plaću (smjenski rad, noćni rad, pripravnost i drugi dodaci) jer su za istu vrstu dodataka utvrđeni različiti postoci. Pojednim zaposlenicima je isplaćivana naknada za pripravnost bez odluke o pripravnosti utvrđene Pravilnikom o plaćama i drugim isplatama. Nekim zaposlenicima koji rade na pola radnog vremena je isplaćivana naknada za topli obrok u punom iznosu, umjesto pola iznosa kao što je utvrđeno sporazumom zaključenim s trgovačkim društvom Vodne usluge d.o.o., Bjelovar. Plaće Uprave (predsjednik i dva člana koji su zaposleni na pola radnog vremena) su utvrđene ugovorom o međusobnim pravima i obvezama zaključenim s Nadzornim odborom. Ugovorima su plaće utvrđene u neto iznosima, umjesto u bruto iznosu kao što je propisano odredbama članka 92. Zakona o radu (Narodne novine 93/14).

Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac je koncem rujna 2014. imalo 12 zaposlenih. Bruto plaća je za šestoro zaposlenika tijekom 2014. i prethodnih godina uvećavana svaki mjesec za 6,0 % u odnosu na utvrđeno ugovorom o radu, bez pojedinačnih odluka o isplati stimulacije. Plaće su uvećane na temelju odluke direktora iz svibnja 2009., u kojoj je navedeno da se za travanj 2009. radnicima isplaćuje stimulacija u visini 6,0 % zbog povećanog obima posla te da se stimulacija isplaćuje do opoziva. Navedeno nije u skladu s odredbama Pravilnika o radu, prema kojima društvo stimulatívni dio plaće utvrđuje za svakog pojedinog radnika odlukom, a može iznositi najviše 20,0 % bruto plaće. Pri donošenju odluke uzima se u obzir kvaliteta obavljenog rada, ažurnost u obavljanju radnih zadataka i stupanj samostalnosti i inventivnosti u radu. Nadalje, jednom zaposleniku (kojem je plaća uvećavana za stimulaciju u visini 6,0 %) mjesečno je uvećavana plaća s osnove minulog rada za 6,0 % više u odnosu na utvrđenu aktima i ugovorom o radu.

Zaposlenicima društva Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. je plaća utvrđena u bruto iznosima ugovorima o radu zaključenim u 2014. i ranijih godina. Plaće nisu obračunavane prema ugovorima o radu nego prema odredbama Pravilnika o radu iz 2006., koji je prestao važiti 2011., a kojim su plaće utvrđene na način da se osnovica množi s koeficijentom radnog mjesta te se uvećava za minuli rad. Prava, obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika iz radnog odnosa nisu uređene ugovorima o radu ni drugim općim aktima.

Obračunske liste zaposlenika u društvima Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica ne sadrže neke potrebne elemente za obračun plaće propisane odredbama članka 93. Zakona o radu i odredbama članka 2. Pravilnika o sadržaju obračuna plaće, naknade plaće ili otpremnine (Narodne novine 120/12).

Na obračunskim listama društva Darkom d.o.o., Daruvar nije navedena osnovica za obračun plaće i koeficijent složenosti poslova zaposlenika, a na obračunskim listama društva Komunalac d.o.o., Garešnica nije naveden osobni identifikacijski broj Društva i zaposlenika, žiro račun društva i podaci o radniku (ime i prezime, adresa, broj tekućeg računa, naziv poslovne banke).

Naknada za dolazak i odlazak s posla zaposlenicima društava Komunalac d.o.o., Bjelovar i Darkom d.o.o., Daruvar je u većini slučajeva isplaćivana bez dokumentacije o stvarnim troškovima, dok društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac navedenu naknadu nije isplaćivalo, iako je troje zaposlenika imalo pravo prema odredbama Pravilnika o radu.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Komunalac d.o.o., Bjelovar ugovoriti plaće članovima Uprave u bruto iznosu, odnosno u skladu s odredbama Zakona o radu, poduzeti aktivnosti radi usklade akata kojima se utvrđuju plaće i naknade zaposlenika te zaposlenicima koji rade na pola radnog vremena isplaćivati naknade za topli obrok u skladu sa zaključenim sporazumom s trgovačkim društvom Vodne usluge d.o.o., Bjelovar. Predlaže društvu Šandroprom d.o.o., Šandrovac obračunavati i isplaćivati stimulacije u skladu s aktima društva. Državni ured za reviziju predlaže društvu Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. općim aktima jasno utvrditi način obračuna plaće te utvrditi prava, obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika iz radnog odnosa. Predlaže društvima Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica na obračunskim listama plaća navesti sve elemente za obračun plaća u skladu s propisima. Također, predlaže društvima Komunalac d.o.o., Bjelovar i Darkom d.o.o., Daruvar isplaćivati naknadu za dolazak i odlazak s posla zaposlenicima na temelju potvrde prijevoznika o visini stvarnih troškova, a društvu Šandroprom d.o.o., Šandrovac isplaćivati navedenu naknadu u skladu s općim aktima.

- 3.2. *Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar u očitovanju navodi da će donijeti cjeloviti akt s propisanim procedurama o postupku i kontroli procesa vezanih uz obračunavanje prihoda i naplatu potraživanja te da je navedena problematika djelomično propisana aktima društva. Navodi da je uskladilo akte i preciziralo odredbe kojima se utvrđuju plaće i naknade zaposlenika te da će informirati Nadzorni odbor o preporuci za ugovaranje plaća članovima Uprave u bruto iznosu. Također navodi da su se zaposlenicima koji rade s podijeljenim radnim vremenom u dvije tvrtke isplaćivale naknade za topli obrok u pravilu u skladu sa sporazumom zaključenim između dva društva istog vlasnika te da su u prijelaznom razdoblju navedene naknade isplaćene u pojedinim slučajevima u punom iznosu umjesto pola iznosa zbog složenog sustava obračuna i nedorađenosti programskih rješenja, a sve uočene nepravilnosti su ispravljane u pravilu pri sljedećem obračunu ili najkasnije u tekućoj godini. Navodi da je dorađena informatička podrška za obračun plaća u spornom dijelu obračuna naknada za topli obrok, kao i sustav interne kontrole obračuna plaća. Vezano uz obračun naknade za dolazak i odlazak s posla, društvo navodi da je navedena naknada isplaćivana zaposlenicima na temelju cjenika lokalnog autobusnog prijevoznika koji nije usklađivan pri svakoj promjeni cijena te je naloženo službi obračuna plaća da za buduće obračune primjenjuje važeće cjenike javnog prijevoza u skladu s odredbama Pravilnika o porezu na dohodak. Društvo Darkom d.o.o., Daruvar u očitovanju navodi da na obračunskim listama nije navedena osnovica za obračun plaće i koeficijent složenosti poslova jer se mijenjao program obračuna plaća te su navedeni propusti otklonjeni, odnosno da je obračun plaća za prosinac 2014. obavljen u skladu s važećim propisima.*

Navodi da je otklonjena nepravilnost vezana uz isplatu naknada za dolazak i odlazak s posla, odnosno navedene naknade se obračunavaju i isplaćuju u skladu s odlukom društva. Također, navodi da će u što kraćem roku izraditi akt kojim će utvrditi postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijevaru (procjena rizika korupcije) kao i akt kojim će propisati proceduru o postupku i kontroli procesa za obračun prihoda te kontrolu i naplatu potraživanja.

Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica navodi da će ocijeniti specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan rizik pojavljivanja prijevara, analizirati poslovanje u tom području te utvrditi moguće rizike pojavljivanja prijevara i način podnošenja prijave. Navodi da su liste obračuna plaća upotpunjene i detaljnije s obzirom da je u međuvremenu promijenjen računovodstveni program, da će donijeti računovodstvene politike i pisane procedure o postupku vrijednosnog usklađenja potraživanja te da će provesti sve potrebne radnje vezane uz ažuriranje oglasnika javne nabave i dostave dokumentacije o javnoj nabavi nadležnim institucijama.

Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac navodi da dužnicima za nenaplaćena potraživanja redovito dostavlja opomene, a odvjetniku su dostavljane kartice otvorenih stavaka kupaca radi pokretanja postupaka ovrhe. Navodi da je dio dospjelih potraživanja naplaćen, a dio potraživanja u manjim novčanim iznosima je otpisan na temelju odluke Skupštine društva, jer je trošak pokretanja ovrhe veći od potraživanja. Nadalje, društvo navodi da je plaća (stimulacija) nekim zaposlenicima uvećavana za 6,0 % u odnosu na utvrđeno ugovorom o radu zbog nesporazuma tadašnjeg direktora i voditeljice računovodstva, što je ispravljeno koncem 2014., te da naknada zaposlenicima za dolazak i odlazak s posla nije isplaćivana jer društvo nije imalo financijske mogućnosti i da se navedena naknada počela isplaćivati u skladu s općim aktima društva od siječnja 2015.

Društvo Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. navodi da nakon provedenih knjiženja u poslovnim knjigama na dan 31. prosinca 2014. više nema iskazanih potraživanja od osnivača (Grad Bjelovar).

Društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. u očitovanju navodi da se poduzimaju sve mjere naplate potraživanja.

4. Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevara

- 4.1. Trgovačka društva obuhvaćena revizijom su postupke i tehnike otkrivanja prijevara uspostavila kroz donesene procedure rada i/ili u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika kontroliranjem računa, blagajničkog poslovanja, prisutnosti zaposlenika na poslu, provjerom podataka o ponuditeljima, usklađivanjem izvoda otvorenih stavaka i usklađivanjem stanja utvrđenog godišnjim popisom s knjigovodstvenim stanjem te time obuhvatilo sve razine odgovornosti unutar društva (upravljačke i operativne). Društva nemaju saznanja o sumnjivim transakcijama. Društva Komunalac d.o.o., Bjelovar i Darkom d.o.o., Daruvar vode evidenciju prigovora potrošača, a četiri društva (Komunalac d.o.o., Garešnica, Šandroprom d.o.o., Šandrovac, Poslovni park LORA d.o.o. i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.) nisu imala pritužbi te ne vode evidenciju o primljenim pritužbama. Tri društva (Darkom d.o.o., Daruvar, Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.) nisu putem svojih mrežnih stranica korisnicima omogućila ostvarivanje prava na pristup informacijama prema Zakonu o pravu na pristup informacijama, odnosno nije utvrđen način ostvarivanja navedenog prava, nije imenovan službenik za informiranje te se ne vodi upisnik o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarenim pravima na pristup informacijama.

Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac nije osnovalo povjerenstvo za reklamaciju potrošača i omogućilo podnošenje pisanog prigovora prema Zakonu o zaštiti potrošača.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Darkom d.o.o., Daruvar, Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. putem svojih mrežnih stranica omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama, odnosno utvrditi način ostvarivanja navedenog prava i imenovati službenika za informiranje. Društvu Šandroprom d.o.o., Šandrovac predlaže osnovati povjerenstvo za reklamaciju potrošača i omogućiti potrošačima podnošenje pisanog prigovora prema Zakonu o zaštiti potrošača.

4.2. *Društvo Darkom d.o.o., Daruvar u očitovanju navodi da će na mrežnim stranicama dopuniti informacije i imenovati službenika za informiranje.*

Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac navodi da je potrošačima omogućilo podnošenje pisanog prigovora prema Zakonu o zaštiti potrošača na temelju Obavijesti o načinu podnošenja prigovora potrošača od 1. svibnja 2014. te da je u pripremi izrada pravilnika o radu povjerenstva za zaštitu potrošača i imenovanje povjerenstva.

Društvo Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. navodi da od 1. siječnja 2015. nema zaposlenih, ali je direktorica društva zadužena za sve informacije o društvu.

Društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. u očitovanju navodi da je na mrežnim stranicama objavilo odluku o imenovanju osobe za informiranje i obrazac Zahtjev za pristup informacijama te da je u tijeku izrada kataloga informacija.

VI. OCJENA UČINKOVITOSTI SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA

Rukovoditelji su obvezni osigurati djelotvoran i učinkovit sustav upravljanja javnim sredstvima i spriječiti da se prijevare pojave u njihovom području odgovornosti. Sprječavanje prijevare podrazumijeva donošenje općih akata i uspostavu standarda kako bi se smanjila mogućnost prijevare, povećanje svjesnosti rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti prijevare kao i njihovu obvezu da izvijeste o sumnji na prijevare te prepoznavanje rizika i uspostavljanje prikladnih unutarnjih kontrola, kao odgovor na rizike prijevare.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da trgovačka društva obuhvaćena revizijom poduzimaju aktivnosti za sprječavanje i otkrivanje prijevare, pri čemu su potrebna određena poboljšanja.

Trgovačka društva obuhvaćena revizijom imaju dokument u kojem su navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama, a za odluke u nadležnosti skupština i nadzornih odbora te drugih tijela vode se zapisnici i bilješke. Pet društava (Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica, Šandroprom d.o.o., Šandrovac te Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o.) je općim aktima uredilo postupke donošenja odluka tijela upravljanja te je utvrdilo korištenje imovine društva isključivo u poslovne svrhe. Četiri društva su evidentirala donesene odluke (Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica te Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o.). Društva Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar i Šandroprom d.o.o., Šandrovac su davanje i primanje poklona uredila općim aktom. Društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. nije aktima uredilo postupke donošenja odluka tijela upravljanja te nema opći akt o korištenju imovine isključivo u poslovne svrhe te pristupu imovini izvan radnog vremena (osim što ima uređeno korištenje službenih mobitela i dokumente o korištenju službenog vozila), a koristi poslovne prostore u vlasništvu osnivača, bez naknade i zaključenog ugovora. Društva Šandroprom d.o.o., Šandrovac i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. nisu evidentirala donesene odluke, jer ne vode urudžbene zapisnike kao osnovnu evidenciju uredskog poslovanja. Društva Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. davanje i primanje poklona nisu uredila općim aktom. Društva na svojim mrežnim stranicama nisu objavila neke informacije i podatke o društvima koje su bile obvezne objaviti prema odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama.

Trgovačka društva obuhvaćena revizijom imaju dokument koji služi kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Četiri društva (Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Šandroprom d.o.o., Šandrovac i Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o.) su na mrežnim stranicama objavila izjave direktora o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa, u skladu s propisima o javnoj nabavi. Društva Komunalac d.o.o., Bjelovar i Šandroprom d.o.o., Šandrovac imaju opći akt kojim su utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijevare te obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sukoba interesa i sumnji na prijevare. Društva Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica nisu utvrdila postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijevare, utvrdila obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sukoba interesa i sumnje na prijevare te održavala izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevare. Društva Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. nisu objavila na mrežnim stranicama izjave direktora kao predstavnika naručitelja o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa, što je potrebno prema propisima o javnoj nabavi.

Trgovačka društva obuhvaćena revizijom su funkcioniranje unutarnjih kontrola uredila općima aktima te opisom poslova i zadataka radnih mjesta. Poslovanje kontroliraju direktori i rukovoditelji organizacijskih jedinica putem sastanaka te obavljanjem nadzora. Društava su uspostavila odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa. Dva društva su po veličini razvrstana u srednje poduzetnike, a četiri društva u male poduzetnike. Društva nemaju obvezu ustrojavanja unutarnje revizije.

U društvima Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar i Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. su ovlaštene revizorske tvrtke obavile reviziju financijskih izvještaja za 2013., u kojima je navedeno da financijski izvještaji u društvima Komunalac d.o.o., Bjelovar i Darkom d.o.o., Daruvar prikazuju istinit i objektivan prikaz financijskoj položaja društava. Za financijske izvještaje društva Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. je dano mišljenje s rezervom (ukazano je na značajan iznos potraživanja od osnivača na dan 31. prosinca 2013. u iznosu 2.582.003,00 kn, dok je osnivač potvrdio obveze prema društvu u iznosu 100.766,00 kn). Društvo nema dokumentaciju na temelju koje su evidentirana potraživanja prema osnivaču u iznosu 2.582.003,00 kn. Društva Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica nisu u posljednje dvije godine ocijenila specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара, pa nisu ni razvila protumjere i akcijske planove kako bi upravljala tim rizicima. U društvima obuhvaćenim revizijom funkcioniranje unutarnjih kontrola nije uspostavljeno na dovoljno učinkovit način, jer su utvrđene određene slabosti i propusti u nekim područjima poslovanja. Pet društava (Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica, Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.) nije donijelo interni akt kojim bi bile propisane procedure o postupku i kontroli procesa vezanih uz obračunavanje prihoda te kontrolu i naplatu potraživanja, a društva Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. nisu donijela računovodstvene politike ili pisane procedure o postupku vrijednosnog usklađivanja potraživanja (potraživanja su vrijednosno usklađivana). Društva Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o. i Šandroprom d.o.o., Šandrovac nisu poduzimala sve odgovarajuće mjere naplate potraživanja. Društvo Komunalac d.o.o., Garešnica nije u planu nabave navelo propisane podatke i izradilo godišnje statističko izvješće o javnoj nabavi te nije objavilo obavijesti o zaključivanju ugovora o javnoj nabavi u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske i registar zaključenih ugovora o javnoj nabavi na mrežnim stranicama društva. Društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar je ugovaralo plaće članovima Uprave u neto iznosu umjesto u bruto iznosu. Nekim zaposlenicima je isplaćivana naknada za topli obrok u cjelokupnom iznosu umjesto pola iznosa kao što je utvrđeno sporazumom zaključenim s društvom Vodne usluge d.o.o. Bjelovar. Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac nije obračunavalo i isplaćivalo stimulacije u skladu s aktima. Društva Komunalac d.o.o., Bjelovar i Darkom d.o.o., Daruvar su isplaćivala naknadu za dolazak i odlazak s posla zaposlenicima u većini slučajeva bez potvrde prijevoznika o visini stvarnih troškova, a društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac navedenu naknadu nije isplaćivalo, iako je troje zaposlenika imalo pravo prema odredbama Pravilnika o radu.

Trgovačka društva obuhvaćena revizijom nemaju saznanja o sumnjivim transakcijama, a postupke i tehnike otkrivanja prijevара su uspostavila kroz donesene procedure rada i/ili u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Tri društva (Komunalac d.o.o., Bjelovar, Komunalac d.o.o., Garešnica i Šandroprom d.o.o., Šandrovac) su svojim korisnicima omogućila ostvarivanje prava na pristup informacijama putem svojih mrežnih stranica. Društva koja su zaprimila prigovore potrošača (Komunalac d.o.o., Bjelovar i Darkom d.o.o., Daruvar) vode evidenciju prigovora potrošača te su osnovala povjerenstvo za reklamaciju potrošača.

Tri društva (Darkom d.o.o., Daruvar, Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.) nisu putem svojih mrežnih stranica svojim korisnicima omogućila ostvarivanje prava na pristup informacijama prema Zakonu o pravu na pristup informacijama. Društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac nije osnovalo povjerenstvo za reklamaciju potrošača i omogućila potrošačima podnošenje pisanog prigovora, što je obvezno prema odredbama Zakona o zaštiti potrošača, jer pruža javne usluge.

Državni ured za reviziju daje sljedeće preporuke:

- aktima urediti postupke donošenja odluka tijela upravljanja (društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.)
- donesene odluke evidentirati (društva Šandroprom d.o.o., Šandrovac i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.)
- davanje i primanje poklona urediti aktom (društva Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.)
- donijeti opći akt o korištenju cjelokupne imovine tijekom i izvan radnog vremena te zaključiti ugovore s osnivačem o korištenju poslovnih prostora i vođenju knjigovodstvenih poslova za potrebe društva (društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.)
- na mrežnim stranicama objaviti sve opće akte, odluke i druge informacije kojima se utječe na interese korisnika prema Zakonu o pravu na pristup informacijama (sva društva)
- utvrditi postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i sumnji na prijevaru, utvrditi obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sukoba interesa i sumnje na prijevaru te održavati izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijave (društva Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica)
- na mrežnim stranicama objaviti izjavu direktora kao predstavnika naručitelja o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa u skladu s propisima o javnoj nabavi (društva Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.)
- ocijeniti specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevera te razviti odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi se upravljalo navedenim rizicima (društva Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica)
- poduzimati sve odgovarajuće mjere naplate potraživanja kako potraživanja ne bi otišla u zastaru (društva Šandroprom d.o.o., Šandrovac i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.)
- donijeti interni akt kojim bi bile propisane procedure o postupku i kontroli procesa vezanih uz obračunavanje prihoda te kontrolu i naplatu potraživanja (društva Komunalac d.o.o., Bjelovar, Darkom d.o.o., Daruvar, Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.)

- donijeti računovodstvene politike ili pisane procedure o postupku vrijednosnog usklađivanja potraživanja (društva Komunalac d.o.o., Garešnica i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.)
- utvrditi stvarno stanje potraživanja od osnivača (društvo Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o.)
- u planu nabave navesti propisane podatke, u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske objaviti obavijesti o zaključivanju ugovora o javnoj nabavi, a registar zaključenih ugovora o javnoj nabavi objaviti na mrežnim stranicama te izraditi godišnje statističko izvješće o javnoj nabavi i dostaviti središnjem tijelu državne uprave nadležnom za sustav javne nabave, u skladu s propisima o javnoj nabavi (društvo Komunalac d.o.o., Garešnica)
- ugovarati plaće članovima uprave u bruto iznosu, poduzeti aktivnosti radi usklade akata kojima se utvrđuju plaće i naknade zaposlenika te zaposlenicima koji rade na pola radnog vremena isplaćivati naknade za topli obrok u skladu sa sporazumom zaključenim s trgovačkim društvom Vodne usluge d.o.o., Bjelovar (društvo Komunalac d.o.o., Bjelovar)
- općim aktima jasno utvrditi način obračuna plaće te utvrditi prava, obveze i odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika iz radnog odnosa (društvo Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.)
- na obračunskim listama plaća navesti potrebne elemente za obračun plaća u skladu s propisima društva (Darkom d.o.o., Daruvar i Komunalac d.o.o., Garešnica)
- isplaćivati naknadu za dolazak i odlazak s posla zaposlenicima na temelju potvrde prijevoznika o visini stvarnih troškova (društva Komunalac d.o.o., Bjelovar i Darkom d.o.o., Daruvar)
- obračunavati i isplaćivati stimulacije te naknadu za dolazak i odlazak s posla zaposlenicima u skladu s općim aktima (društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac)
- putem mrežnih stranica omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama, odnosno utvrditi način ostvarivanja navedenog prava i imenovati službenika za informiranje (društva Darkom d.o.o., Daruvar, Poslovni park Bjelovar LORA d.o.o. i Krugoval 93,1 MHz Garešnica d.o.o.)
- osnovati povjerenstvo za reklamaciju potrošača i omogućiti podnošenje pisanog prigovora prema Zakonu o zaštiti potrošača (društvo Šandroprom d.o.o., Šandrovac).

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih preporuka pridonijela povećanju savjesnosti rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevара kao i njihovu obvezu da izvijeste o eventualnoj sumnji na prijeverare te poboljšanju sustava razotkrivanja nepravilnosti i izvješćivanja o sumnji na prijeveraru.